

SURA BIBLIKA

GUDITTA

Din il-mara, Guditta, ta' qawwa u hegga liema b'halhom, u li mhux darba u tnejn giet immaqdra mill-fantasija ta' kittieba mit-lufin fi hsebjiethom ghariba u zinjuzi, u li jitmezmu ghal dak kollu li hemm l-aktar sabih u qaddis fil-Kotba Im-qaddsa, hi wahda mill-izjed gholja u nobbli sura fost in-nisa, li l-Bibbja turina mimlija bl-akbar imhabba ta' Alla u ta' ghajrha.

Il-Bibbja tgharrafna b'din il-Mara Kbira f'dak iz-zmien sewwa sew li fi Assubanipal — Nabukkodonosor — sultan ta' l-Assirja, wara li kien rebah lil Medi, dawwar il-gwerra tieghu lejn ix-Xerq (Orjent) u kien diga hakem fuq l-Egittu. Imma n-nies ta' Izrael, imheggin mis-Somu Saċerdot Eliacim, ma qaghdulux, imma waqfulu bl-ikreh bhala zeblich tal-Ligi t'Alla u tal-poplu Tieghu.

Is-sultan ta' l-Assirja ma qatax qaibu; hatar lill-General Oloferni u amarlu b'ghedieb imexxi l-qawwija ggajta tal-Assirji kontra l-Lhudija; li baqghet izzommlu bl-iebes. **Oloferni**, general qawwi, kburi u ta' biza' ghall-kiefrijietu, b'zeblich ghat-talba li kien ghamillu Akjior, mexxej tal-Moabiti, li kien talbu biex ma jmurx kontra l-poplu ta' Alla), Oloferni, iva, b'ezerċitu mill-aqwa dahal fil-Palestina mit-triq ta' Bejsan, minn fejn imbaghad, beda l-attakki tieghu fuq il-fortizza ta' Betulja (il-lum "Sanur"), pajjiż mahub ta' Guditta. Oloferni waqqaf immela it-tined tieghu fil-witja ta' Sanur, hemm-hekk qiegħed u ferrex l-ezerċitu, u mexa biex idawwar il-belt ta' Betulja

bl-assedju, hekk, li mdawwra l-gholja tal-belt u maqtugħa l-ghajn wah-danija mnejn ir-raba' kien jissaqqa u l-poplu kien jinqeda, il-Betuljani dlonk fehmu li dalwaqt jigu fix-xejn il-hwejjeġ tal-ikel u kull haġa ohra meħtieġa għall-ghixien. Inxteħtu, għaldaqstant, qishom iddisprati, jitolbu lill-Mulej biex ibiegħed minn-hom dan il-gwaj, u b'biki u l-ilfiq marru għand Ozija, prinċep tal-belt, jitolbuh sabiex jiftaħ il-bibien għal Oloferni u jerħi hakmithom f'idejħ biex ma jgarrbux dawk in-niket (Lib. Jud. VII, 1-25).

Din il-qagħda ta' tbatijiet u ta' biza' semgħet bihom ukoll Guditta ta' Betulja. Din Guditta kienet mara ta' gmiel u sbuhija li ftit fid-dinja ssib bhalha, kienet ilha sa minn tliet snin u nofs armla minn zewġha, u li dan, kien hallielha għal wara mewtu, kbir gid u għana, u għadd kbir qad-dejja. Mindu kien miet zewġha hi nagħalqet f'darha tghix imbegħda mid-dinja, mgħejjuna mill-qad-dejja tagħha. Minn kulhadd kienet meqjuma, għax "kellha l-biza' t'Alla, u ebda hadd ma kellu xi jgh'd kon-triha" (Judith. VIII, 1-8).

Din waslet taf, li Ozija kien għamel f'rasu li fi zmien ta' hamest ijiem kellu jitlaq hakmet il-belt jekk il-qagħda ma tghaddix għall-aħjar. Guditta baqghet dlonk għall-Ozija flimkien ma' tnejn ohra mill-kbarat tal-poplu u ċanfritu bl-ikreh għax qatagħha li jwelli l-belt. U bi kliem imnebbah mis-Sema wissietu li għandu jafda fil-hniena tal-Mulej, u hu aktarx għandu jitlob u jhegġeg lill-

poplu sabiex bit-talb u bit-tewba jqanqal il-ħniena tas-Sema biex tghinu jirbaħ fuq l-ghadu tal-poplu t'Alla.

Il-Prinċep u l-Kbarat wiegħbu għelinja lil Ġuditta: “Xejn ma għeditilna minn dak li ma jixraqx fi kliemk; itlob iżda lill-Mulej għalina għax inti tassew mara qaddisa u tinsa mn'Alla”. U Ġuditta, malli għarrfet li dawk il-Kbarat u l-Prinċep kienu għarrfu l-qerq tagħhom u ma kienux iżjed bi ħsiebhom jerħu l-belt lil Oloferni, qaltilhom: “Jiena bi ħsiebni nagħmel li tibqa' tissemma minn ġid għall-iehor f'uliedna”. F'dal-lejl li ġej ifthu ilbieb il-belt, u jiena nohroġ imsieħba mal-qaddejja tiegħi. Intkom itolbu ħarqiena lill-Mulej biex nasal inwettaq dak li biħ Alla nebbahni, u fi żmien ħamest ijiem, taraw kif Alla jarga' jżur 'il-ġensu u jimlieh bil-ġid. La tistaq-sunix imma fuq dak li bi ħsiebni nagħmel, biss itolbu b'herqa kbira lil Alla għaliya sal-ħin li nkun wettaqt għamili u tiehdu aħbarijiet”. U l-Prinċep Ozija qalilha: “Miegħek is-sliem u l-barka u Alla jħarsek minn l-ghedewwa”. U Ozija telaq u ta amar li bil-lejl jinfetaħ bieb il-belt kif riedet Ġuditta.

* * *

Dak li kellha f'rasha li tagħmel Ġuditta kien ta' erojiżmu u ta' l-ikbar azzard, mimli minn hawn u minn hemm ta' tigrīb kbir għal persunitha: il-qtil tal-General Oloferni, żebleħi tal-Mulej u tal-Poplu maħtur tiegħu.

It-twettieq ta' dak il-ħsieb kienet haġa li donnha ma tistax issir kif ġieb u lahaq! Ġuditta, għalhekk, imtajjar kull ħsieb u kull tama fil-ħwejjeġ tad-dinja, kif imdorrijin jagħmlu l-imkabbrin, ingabret dlonk f'kamritha: raxxet fuq rasha rmied,

thazzmet b'ċiliċju iebes u ngabret kollha kemm hi b'indiemha u tama li tigi mismugħa mill-preżenza t'Alla, u b'talb sabiħ u ħarqien sejhet l-ghajnuma t'Alla li jista' kollox u li jagħtiha l-qawwa u l-ħegġa li taqta' ras l-ghadu tal-Mulej u tal-poplu tiegħu (Judith, IX, 54).

Mitmuma t-talba magħmula bl-akbar ħrara, Ġuditta fettxet tlibbes u żzejjen suritha bil-kbir. Xeddet il-libsa tagħha solenni ta' l-akbar ġmiel u ta' ferħ, li kienet telqet għal kollox sa mill-mewt ta' żewġha, inħaslet u ndillket b'ilma ta' fwejjah li mill-aktar jinxtammu u, minxut f'xagħrha, immiżżla għal fuq għonqha, libset mitra bi freneż ta' lwien, li kienu jagħmlu minnha Mara ta' kbir ġmiel, nobbli u majestuża. Ħarġet imbagħad id-deheb u l-ġawħar tagħha ta' l-akbar siwi, żzejjnet bihom f'għonqha, f'dirgħajha u f'sugħajha: u wkoll il-Mulej kattar sbuhitha, għax dal-ġmiel ma kienx fiha għall-ħażen u ż-żina, imma kien ta' virtù” (Judith, X, 4).

Hadet għal magħha wkoll ġewlaq mimli bl-ikel biex tiekol minnu u ma taqax jewwilla, biex tiekol l-ikel tal-pagani, u bil-lejl, imsieħba biss minn waħda qaddejja tagħha, imxiet għal bieb il-belt, fejn il-Prinċep u l-Kbarat ta' ġensha kienu mhejjin li jhalluha tghaddi. Dawn tassew staghgħbu bl-ikreh malli rawha hekk imzejna u sabiħa, imma m'azzardawx ighidulha kelma, billi kienu żguri li mmexxija mill-biża' t'Alla; biss xtaqulha li l-Mulej li jista' kollox ighinha f'dak li kienet sa tagħmel. Ġuditta flimkien mal-qaddejja ħarġet mill-bieb tal-belt titlob għajnuma l'Alla, il-Kbarat ta' ġensha baqgħu jħarsu lejha sakemm qalbet ix-xaq-liba l-oħra tal-gholja, u ma rawhiex iżjed.

Guditta, fil-mixi tagħha, għaddiet l-gholja u mixja fil-wita kamp tal-ghadu, dlonk iltaqghet ma' l-ghassiesa tal-Assiri, għal mistoqsijiet li għamlulha, wiegbet (b'qerq li jista' jsir fi gwerra): "Hrabt minn taht il-Lhud, ghax ma riedux jitilqu l-belt f'idejn Oloferni, u li mieghu mixtieq nitkellem biex ngħidlu u nurih kif għandu jiehu l-belt!" L-ghassiesa Assirjani, mitlufin minn dak il-gmiel ta' mara lhudija: "Ghamilt sewwa — qalulha — mur għand il-General tagħna, minnu tkun milqugħha tajjeb u fiż-żgur ukoll tkun hajtek".

Imwassla Guditta għand Oloferni, dan, wara ftit qam u qagħad jisten-nieha f'genb ta' kamra tat-tinda tiegħu. Malli giet quddiemu, immejla rasha f'qagħda ta' kbira qima, ten-niet l-ghaliex kienet harbet minn taht il-Lhud, bdiet tfahhar lil Oloferni u stqarrietlu li miġgħutha minn Alla biex tagħrfu bil-qagħda hażina tal-belt u l-htieġa li għandhom il-Lhud biex ma jbatux u biex jibqgħu magħqudin m'Alla tagħhom. Oloferni qagħad jismagħha u mitluf żieni għall-gmiel ta' suritha, wiegħda mhux biss il-libertà li talbet, imma wkoll għeħ mill-akbar fil-Qorti tal-Assiri. U waslet taqla' Guditta, li tista' tghammar flimkien mal-qaddejja tagħha barra mill-kamp fejn miżmumin it-teżori ta' l-eżerċitu, toħroġ u tidhol ma' tul iljieli, kif joghgobha u tidhol maż-żernieq sabiex titlob 'l Alla, biex igħinha fi ħsibijietha. L-ghodda li kellha f'idejha biex twettaq dak li hasbet tagħmel kienu dghajfin, imma l-Mulej kien magħha, imexxieha f'kull pass.

* * *

Fil-lejla tar-raba' jum, Oloferni stieden għall-mejda mieghu l-armla ta' Betulja: ħsibijietu kienu aktarx żienja: imma Guditta, rasha mer-

fugħa 'l fuq fi ħsibijiet tas-sema, rat f'dik l-istedina t-triq tal-Provvidenza li kellha twassalha biex ittemm il-ħelsien ta' ġensha. Hadet, għalhekk, l-ikel mill-ġewlaq u msieħba mill-qaddejja marret biex tiekol ma' Oloferni. Waqt l-ikel, izaqqieq ġeneral tal-Assiri, hekk tghaxxaq u nħall bis-sura ta' Guditta, li xorob hekk kotra ta' nbid, li siker u ntilef għal kollox u gie mirbuħ min-nagħas hekk kbir, li mtedd u raqad hafna fil-fond. Dak is-suldat li kien jiehu ħsieb il-kamra tas-sodda tal-ġeneral baġhat lil ftit mistednin li kien hemm, u telaq hu wkoll. Guditta, imbagħad, li kienet baqgħet wahidha, baġtet ukoll lill-qaddejja tagħha barra mit-tinda, u bid-dmugħ f'għajnejha, għamlet lill-Mulej din it-talba mill-iżjed li tqanqal: "*Aghtini l-qarwa, O Alla ta' Izrael, u ħares f'dan il-ħin dak li sa nagħmel sabiex dak li kont wegħidt (III tas-Slaten IX, 3 — XIX, 34) ikun għall-ġieħ ta' beltek Gerusalem, u jiena nasal intemm dak li jiena fhimt hu l-opra meġġuna Minnek*" (Judith, XIII, 7). U qamet, imbagħad, b'ħila u heġġa liema bħalha, hadet f'idejha x-xabla li kienet imdendla hdejn is-sodda ta' Oloferni u b'żewġ daqqiet ta' dik ix-xabla ħadet ir-ras tal-kiefer Oloferni, waqt li Guditta fehmet b'dak l-att li qiegħda tagħmel opra ta' leġittima difiża, bis-setgħa ta' l-awtoritajiet ta' Betulja, għal ġid tar-Reliġjon u ta' pajjiżha".

* * *

Il-Mulej kien żar lil Izrael! Maħruġa barra mit-tinda, Guditta tat ir-ras demmija lill-qaddejja li din dlonk ħbiet fil-ġewlaq, u t-tnejn flimkien qasmu l-wied mingħajr hadd ta każhom, billi kienu mdorrijin iġhaddu minn dak l-imkien; u hekk, fil-qieragħ tal-lejl, telgħu l-gholja,

niżluha u dlonk sabu ruhhom f'bieb il-belt ta' Betulja, milqughin b'ferh kbir u çapçip li jtarrax. Izda Guditta talbet is-skiet, u hadet f'idejha l-ġewlaq, harġet minnu RAS OLO-FERNI, u qalet: "Araw ras Oloferni. L-Anglu t'Alla ħarisni. Fahħru lill-Mulej u ż-żulu ħajr għal ħninTU, għax b'idejha qatel lill-għadu ta' ĠensHU, u ma ħallieħ li niġi mniġġsa u ħarisni ħa nargħa' fostkom mingħajr ebda tebgħa ta' dnub, ferħana li ħlist mit-tiġrib, għax irbaħt fuq l-għadu u għax ħlistkom minn taħt idejn Oloferni" (Jud. XIII, 19ss). Hawn kulhadd semma' inni ta' ferħ u ta' ħajr lill-Mulej u għal kbir ġieħ ta' Guditta li ħeset il-poplu tagħha ta' Izrael.

L-għada filgħodu ras Oloferni ġiet imdendla fuq is-swar ta' Betulja u n-nies ta' dik il-belt, kif għamret Guditta, urew li nieżlin jaħbtu għall-Assirjani. L-Assirjani mqanqlin minn hsejjes kbar ta' armi, marru jiġru fit-tinda tal-Ġeneral tagħhom Oloferni, imma sabu biss ġismu mgħarrar fid-demm b'rasu nieqsa minn ġismu. Qam, għaldaqshekk, biża' kbir fost l-Assirjani, li lkoll tawha għall-ħarba mifxulin u mħarbtin mingħajr hadd ma jaf x'sa jibda jagħmel. Ġrew warajhom dlonk l-Izraeliti, li dawn tefgħuħom barra mill-Palestina, waqt li ħadu u ġabru kollox dak li ħallew warajhom.

* * *

L-aħbar ta' din ir-rebħa kbira miġjuba fuq il-kiefer Oloferni u l-ġgaj-

tiet tiegħu minn Guditta, ġagħalet lis-Sommu Saċerdot Eliacim jiġi f'Betulja minn Ġerusalem, li flimkien mal-Kbarat taw tifhir kbir lil Guditta, umli u qawwija, mara ta' emmna u ta' safa', u li waqt li kienet quddiemhom, ġiet imsellma b'dawk l-għola kelmiet ta' rebħa, li l-Knisja Kattolika tmur tgħid lil Marija Ommna: "Int il-ġieħ ta' Ġerusalem, int il-ferħ ta' Izrael, int il-glorja ta' ġensna".

Dan it-tifhir imwettaq u mseddaq fil-persuna ta' Marija bħala xebba miil-aktar safja u bħala Omm tal-Feddej Ġesù għandu żgur tifsir bis-sewwa wkoll f'Guditta ta' Betulja: fiha tabilhaqq, is-Santi Padri stess raw u stqarrew xebħ u xbieħa tax-Xebba Marija, li kollha kemm hija safja saħqet taħt riglejha ras Luċifru, billi qatt, u qatt, l-anqas għal hin wiehed biss ma kienet lejħ sugġetta, l-anqas bil-ħtiġa tan-nisel. Xb'eha ta' Marija, Guditta, min-ħabba s-safa' tagħha qalġet qawwa minn Alla li taqta' ras Oloferni, xbieħa tal-għadu tal-erwieħ, kif Marija, sa minn qabel ma twieldet rebħet lil Luċifru, iżzejnet b'kull virtù, imx'iet f'ħajjitha ma' Kristu Binha u, wara dil-ħajja, b'ruħha u b'ġisimha ASSUNTA ġiet inkurunata Minnu fis-Sema, Reġina tal-Angli, tal-Qaddisin u tal-bnedmin fl-art u fis-Sema. "Inti, O Marija, il-ġieħ ta' Ġerusalem; Inti l-ferħ ta' Izrael; Inti l-glorja ta' ġensna!